

Δημήτρης Τζουμάκας

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Ο Τζουμάκας, όπως και ο Αλέκος Δούκας στο Κάτω από Ξένους Ουρανούς, περιγράφει την ελληνική παροικία με μελανά χρώματα. Αλλά ακολουθεί διαφορετική μέθοδο. Δεν καταγγέλλει φραστικά, δίνει περιεκτικές εικόνες του παροικιακού κατεστημένου σε παρακμή και σήψη.

μέρος 4ο

Το μαύρο χιούμορ, είναι ο θανάσιμος εχθρός του συναισθηματισμού

Andre Breton

Ο Τζουμάκας στο κείμενο αυτό με τον τίτλο Συνομιλία με το σκύλο του γείτονα, ξεπερνάει τη μονοδιάστατη κριτική προς το γενικό κι αόριστο σύστημα, που συχνά βλέπουμε να γίνεται σε εικόνες και κείμενα κοινωνικού ρεαλισμού. Στη συνομιλία με το σκύλο, μέσα σ' ένα κείμενο μιάμισης σελίδας, εισάγει μια τριπλή οπτική του κοινωνικού κακού. Από τη μια, το απρόσωπο οικονομικό-τεχνολογικό σύστημα. Από την άλλη, το οικείο δαιμόνιο: Ο «Σύλλογος», αυτός που υποτίθεται επειδή τον φτιάξαμε «εμείς», δεν θα μεταβληθεί σε μηχανισμό ψεύτικων ελπίδων. Ο Τζουμάκας δεν μένει στη σάτιρα του «άλλου», του κοντινού ή μακρινού «άλλου». Αντίθετα δεν νοιώθει ότι είναι έξω και πάνω από αυτό που μας πονά. Ο κόσμος που καταδεικνύει είναι ο δικός μας κόσμος. Υπολογιστικός, άκαρδος, ωφελμιστικός, αλλά ταυτόχρονα ευκολόπιστος συναισθηματικός και ευαίσθητος. Και το δείχνει πολύ όμορφα, εισάγοντας την εικόνα του ελκυστικού κατά τα άλλα κοριτσιού, που όμως, επειδή το πρωί τσιμπλιασμένο ακόμα, τρώει μια τεράστια σοκολάτα τη στιγμή που άλλοι ψάχνουν κάτι να φάνε στα σκουπίδια, του χαλάει όλο το κέφι και τη λιμπιντική έλξη η διαπιστωμένη αδικία.

«Είμαι απογοητευμένος. Ακόμη και το κορίτσι με τις πράσινες κάλτσες μου φάνηκε το πρωί σεξουαλικά αδιάφορο, τσιμπλιασμένο, τρώγοντας μια σοκολάτα τεραστίων διαστάσεων, ενώ ξέρουμε καλά ότι, αν όχι εσύ Ευτύχιε, κάποιος σκύλοι και άνθρωποι που ζουν σα σκύλοι, ψάχνουν μέσα στα σκουπίδια για κάτι φαγώσιμο. Πρωί – πρωί με σοκολάτα! Όταν φύγω, θα κάψω το μεταναστευτικό παρελθόν, θέλει κι αυτό να με τυλίξει, με αισθήματα και κατάρες. Θέλω ν' αποκλείσω την παλαιά διαθήκη και τον κατακλυσμό. Και μαζί να διαγράψω τους κόλακες και τους βρικόλακες, τους φαύλους που γίνανε φαύνοι. Ευτύχιε, see you tomorrow again, θα χάσω το τρένο». Ο συγγραφέας αναπαριστά την ωμή και παλλόμενη ανθρώπινη καθημερινότητα, η οποία ενωμένη με το τραγικό και κωμικό στοιχείο, σε ένα σφι-

χταγκά- λιασμα, όπου το ένα στοιχείο εισχωρεί στο άλλο, δημιουργεί ένα αισθητικό κράμα που θα μπορούσαμε να το αποκαλέσουμε «μαχόμενη απαισιοδοξία».

Σε κείμενα όπως το «Εργαστήρι μαζικής κουλτούρας», «Πετάχτηκα στο χασάπικο», «Στο κουρείο», «Χαμένο πρωινό», «Όλα ζωγραφιστά», ο συγγραφέας σατιρίζει και αυτοσατιρίζεται. Αναδεικνύει την αγωνία που ξεπερνά τα όρια του κοινωνικού και γίνεται υπαρξιακή. Ο αντιήρωας – μετανάστης, παρατηρεί ότι γίνεται «.. μισάνθρωπος και αντικοινωνικός. Κάθε παρουσία είναι κι αυτή μια ξένη παρουσία. Είστε ξένοι και είμαι ξένος, αυτό είναι μια ιδέα που πρέπει να υποστηρίξω, δεν σας χρειάζομαι, η Παιδεία μου είναι γαλλική, η μητέρα μου θα μπορούσε να είναι Παριζιάνα, ονειρεύομαι και οργανώνω τη φυγή. Good Bye»

Στα κείμενα του συγγραφέα αυτού, κόντρα σε ότι ο εκπρόσωπος της αριστερής συνάθροισης προτάσσει μέσω των οργανώσεών του, έχουμε διχασμό, μεταξύ του αριστερού δημόσιου λόγου και της υπαρξιακής αγωνίας στο επίπεδο του υποκειμένου.

Κάτι ανάλογο παρατηρήσαμε και στον Βασιλακόπουλο, που και αυτός συγκαταλέγεται στην ποιητική του συναθροιστικού προτάγματος. Η ποιητική μορφή της απογοήτευσης, φαίνεται πως ήταν το κύριο χαρακτηριστικό στοιχείο που βγήκε από αυτή την τελευταία μεταναστευτική φουρνιά καλλιτεχνών ελληνικής καταγωγής στην Αυστραλία. Αλλά το άτομο, προκειμένου να επιβιώσει και να μην τρελαθεί, επεξεργάζεται μεθόδους τέτοιες, από τις οποίες προκύπτει το αισθητικό σωσίβιο. Και όποιος το έχει περισσότερο ανάγκη, το φιλοτεχνεί ανάλογα.

Στο Χαρούμενο Σύννεφ ο ρεαλισμός – μακριά από ιδεολογικές παρεμβάσεις – είναι ουσιαστικός. Είναι ένας νέος ρεαλισμός, ο οποίος προβάλλεται ως πιο αυθεντικός διότι ο συγγραφέας μπαίνει στο μικροσκόπιο του συγγραφέα. Προβάλλει τις αδυναμίες του. Δεν είναι ο παντογνώστης αφηγητής που δημιουργεί τον κόσμο. Το ερώτημα που τίθεται, είναι πόσο αληθινά και καθαρά μπορεί να αποδοθεί η πραγματικότητα, από ένα άτομο που είναι άθυρμα ανώτερων και ανεξέλεγκτων δυνάμεων; Το υποκείμενο που υποφέρει, είναι σε θέση να δει την πραγματικότητα του καθαρά και ολοκληρωτικά; Ο Τζουμάκας, όπως και ο Αλέκος Δούκας στο Κάτω από Ξένους Ουρανούς, περιγράφει την ελληνική παροικία με μελανά χρώματα. Αλλά ακολουθεί διαφορετική μέθοδο. Δεν καταγγέλλει

φραστικά, δίνει περιεκτικές εικόνες του παροικιακού κατεστημένου σε παρακμή και σήψη. Μεγαλοπαράγοντες, χαρτοπαίχτες, διευθυντές και Μασόνιοι, άνθρωποι που συνωθούνται γύρω από κέντρα εξουσίας μικρά και μεγάλα, ένα άθλιο λούμπεν στοιχείο, που μέσα στον καπιταλισμό απόχτησε έναν μικροαστικό ορίζοντα προσδοκιών, ελπίζοντας στην κοινωνική αναρρίχηση χωρίς αρχές και ηθικούς ενδοιασμούς παρά την ηθολογική ταμπέλα που επιδεικνύει.

Στο σπίτι των μικρών αρουραίων, ο Κύριος Επίσκοπος «είχε ένα ξιφοδρέπανο με δόντια καρχαρία στα σκέλη και μοίραζε επιδέξια την τράπουλα». Στο Πήραμε θέσεις, τα κατοικίδια της παροικιακής αστικής τάξης ψυχαγωγούνται μ' ανθρώπινο θέαμα. «Έλα εδώ, γατούλη μου (είπε στο σκυλάκι της) κάτσε να δεις το σνούπι σου, ... και του άνοιξε την ατομική του τηλεόραση». Και στο Ανεβαίνω στην καρέκλα γράφει: «Εν ώρα γενικής ευωχίας, με τράβηξε ιδιαίτερος και σιγά-σιγά με παρέσυρε στη βεράντα· να μου δείξει εμπιστευτικά φωτογραφίες της αφεντιάς του. Μην πεις τίποτα σε κανέναν, please, δεν θέλω να λένε πως κάνω show-off, αλλά να: εδώ είναι που ανεβαίνω στην καρέκλα· ο νεότερος των μασόνων, 33ου βαθμού, και δεν έπιασα ούτε τα πενήντα ακόμα!». Και δεν είναι μόνο η παροικιακή αστική τάξη των μεγαλόσχημων που τον τρομάζει, είναι και η θολούρα που επικρατεί μέσα στις οικείες παροικιακές οργανώσεις, όπου η ανασφάλεια οδηγεί τον κόσμο σε απλοποιήσεις, σκληρόνσεις, και διαγραφές. Γράφει στο Να πάρουμε μια απόφαση: «Με συνοπτικές διαδικασίες, αποφασίστηκε να διαγραφούν οι διασπαστές πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και οι φωνακλάδες του τσελιγκάτου, οι εθνικοί συγγραφείς, καθώς και οι τροβαδούροι του συλλόγου Μουσικών Αϊντα. Να αποκλειστούν απ' το ψηφοδέλτιο οι διαφωνούντες του συλλόγου Παιδιών με ένα Μάτι, καθώς κι ο αντιπρόσωπος της Ελπίδος, οι Βαρελόφρονες και ο καντηπλανάφτης. Να αγνοηθούν παντελώς οι αρτοποιοί και οι φίλοι του Μπιλιάρδου». Τελικά διαγραφή τη διαγραφή, ο συγγραφέας θα νοιώσει την επιθυμία να διαγράψει κι αυτός με τη σειρά του, όλους αυτούς που διαγράφουν, και να μείνει μόνος του. Αλλά «η μοναξιά δεν αντέχεται. Δεν μπορείς να ζεις χωρίς κοινωνική ζωή. Δεν μπορείς συνέχεια να χτυπάς πόρτες και να βλέπεις φαντάσματα».